

K R O N I E K.

□ □ BOEKBESPREKING. □ □

ARTHUR VAN SCHENDEL, *De Berg van Droomen*, Amsterdam, W. Versluys, 1913.

„Het licht der beelden is gerezen en van nu af zal het door heel je leven schijnen. Vaak zijn de beelden verborgen, maar in dit licht zijn zij zichtbaar voor alle oogen, en voortaan zal je ze zeker vinden, overal, in alle streken van de wereld. O de beelden, liefst geluk der gedachten, gedaanten van wat wij minnen! Wat verder dan beelden is, is te ver voor het elven-verstand, en ook voor de besten der menschen is een hoog beeld het schoonste dat zij denken kunnen”.

Dit staat op blz. 219 in „de Berg van Droomen”. Dit is duidelijk voor ieder die lezen kan, en ik heb dan ook wel hoop, dat ook de brave schrijvers van ordenende boekjes over de nederlandsche litteratuur voortaan Arthur van Schendel niet meer zullen noemen in ééne adem met Ary Prins en Adriaan van Oordt, als behoorende tot hen die de historische romantiek in onze letteren trachtten terug te brengen. Van Schendel, auteur van *Drogon*, *Een Zwerver verliefd*, *Een Zwerver verdwald*, is nimmer een schrijver van historische romans geweest; om beelden alleen, om symbolen was het hem te doen, hij is een zinnebeeldig auteur, die poogt, altijd gepoogd heeft, en dat wel zal blijven doen, zijn eigen innerlijk leven, zijn droomleven vooral in beelden en gelijkenissen te uiten. Dit was al duidelijk uit *Drogon* en de *Zwerver*-verhalen, maar stellig is de schrijver nooit vroeger zoo direct op zijn bedoelingen afgegaan als in dit nieuwste boekje van hem, dit lieve, zoo uiterst suggestieve, en — wat voor bedenkingen men ook hebben moge — zeer bewonderenswaardige boekje.

De droom, de groote menschelijke levensdroom, ons aller kinderlijke droom van geluk en het vinden van het allerliefste, zoo dicht mogelijk met gedachten te benaderen, daaraan stamelende woorden te geven, het eeuwig onuitsprekelijke — dat wat altijd vlucht — op honderderlei wijze althans te doen aanvoelen, niet meer of minder is Arthur van Schendels schoone eierzucht geweest. Van bereiken kon natuurlijk geen sprake zijn, dit wist hij van te voren — maar is eenig streven vergelijkbaar met dat van Icarus, en behoort niet het reiken naar wat boven zijn macht ligt tot 's dichters diepste wezen? Ik sprak zoeven van ons aller droom. En ik geloof dat de man die schreef: „Ja, wie dit niet weet, dat alle menschen een geheim hebben, een heimlijken schat, die begrijpt niets van de menschen” (bl. 156) aan mijn zijde staat. Maar 't is waar, hij had ook gelijk toen hij zijn „eenzamen boom” deed „ruischen”: „Geen enkel woord en geen enkel lied is gelijk aan wat de dichters zien of wat de menschen droomen”. Alle menschen hebben hun droom, hun droomenwereld, hun geheimen schat, maar de dichters zien van dien schat meer dan de andere menschen.

Arthur van Schendel is een echt dichter en hij zou, voor mijn gevoel, zelfs een groot dichter zijn, waren er maar oogenblikken in zijn leven (zijn leven, voor zoover ik dat ken uit zijn werk) waarin zijn stem, van geheimzinnig zacht verhalend, sterk en hartstochtelijk sprekend werd, oogenblikken, waarin de mantel van Prince Charmant, de vaag-roode, vaag-blauwe of vaag-gouden mantel, hem van de schouders gleed, en daar plotseling een mán stond, die in begeestering klare woorden sprak.

Ik wil verder niets dan goeds, innigs en bewonderends zeggen over dit nieuwste en